

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:
În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și insertiunile se plătesc înainte.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

La sfârșit de primăvară.

Puține zile ne mai desparte de sfârșitul primăverii. Dacă facem o revizuire asupra timpului ce a domnit în cursul ei și starea sămănăturilor și culturilor noastre în care ne-o lasă, trebuie să mărturisim, că nu a fost tocmai prielnică și de multe-ori ne-a pus în ispită să credem, că recoltele noastre

vor fi în anul acesta reduse simțitor, dacă nu nimicite cu desăvîrșire. Dar' vorba Românilui: »bine că ne-a ferit D-zeu de mai rău«.

După o iarnă excepțional de grea s'a ivit o primăvară cu un timp foarte nestatornic. Trecerea dela o vreme friguroasă la una călduroasă, ba putem zice, prea călduroasă pentru început de primăvară, a fost foarte repede și

vegetațiunea înșelată de o căldură de vară a pornit repede înainte. Plantele sămănate creșteau văzând cu ochii, pomii și vița au înfrunzit și înflorit, oamenii se grăbeau a pune răsaduri în pământul liber în convingerea că timpul este suprem pentru a îndeplini lucrările câmpului și în grădini și vii. Dar' ne-am înșelată cu toții în presupunerile noastre că iarna ne-ar fi părăsit, pentru a re-

Distraacțiile în Iaponia.

veni numai cătră sfârșitul anului. A urmat după un timp călduros ca vara, care spre norocul nostru nu a ținut tocmai mult, o vreme schimbăcioasă, frig, vânt cu ploi reci, ba chiar ger și pe alocurea zăpadă și viscole întocmai ca în miez de iarnă. Toată creșterea și dezvoltarea plantelor cultivate s'au oprit pe loc, ba în multe locuri le-a cauzat pagube ireparabile pentru anul acesta. Vitele scoasa pe ici-colea la pășune a trebuit să fie reîntoarse și adăpostite la grajd.

Abea acum spre sfârșit de primăvară putem să sperăm că timpul va rămânea mai stabil și economul poate să privească cu mai multă încredere în viitorul culturilor sale agricole.

Făcând o revistă asupra stării sămănăturilor, ele ni-se presintă, în general vorbind, în o stare deși nu foarte bună însă mulțumitoare.

Sămănăturile de toamnă peste tot sunt în bună dezvoltare. *Grâul de toamnă*, care a fost sămănat târziu este cam rar ear' unde a domnit secetă a a rămas îndărăt în creștere. *Sécara de toamnă*, care la început promitea mult a suferit în timpul din urmă din cauza gerurilor din luna trecută. *Orzul de toamnă* s'a îndreptat mult, pe unele locuri a dat deja în spic. Pe unde sămănăturile sunt rare și neînfrățite bine, a năpădit multă buruiiană în urma timpului umed. *Sămănăturile de primăvară* ni-se presintă în general în o stare mulțumitoare. *Orzul* cu toată răceala, ce domnește încă pe alocurea mai ales dimineața se desvoltă bine. Sămănă-

tura e frumoasă și înfrățeste cu spor. *Ovăsul* s'a îmbunătățit mult; sămănătura are un aspect sănătos, verde și înfrățeste în mod normal. *Rapița* va da o recoltă slabă. În multe locuri a fost întoarsă și sămănat altceva în locul ei. *Cucuruzul* care a fost sămănat timpuriu a suferit pe alocurea de gerurile din 19—21 Maiu. Altcum e frumos unde nu a fost ținut pe loc în dezvoltarea lui de secetă. Săpatul prin regiunile mai călduroase s'a început deja. *Napii (sfeclele)*, atât cele de zahăr cât și cele de nutreț, deasemenea se sapă acuma; buruienile și diferite insecte au făcut multe pagube. Pălcuri întregi au trebuit să fie întoarse și din nou sădite. În general însă starea lor e mulțumitoare. *Cartofii*, care au fost puși prea de vreme în pământ, în urmă au stat pe loc, așa că vegetațiunea lor s'a întârziat cu 2—3 săptămâni. Cei puși mai târziu aproape i-au ajuns în creștere. Ei de altcum se desvoltă frumos și săpatul lor se face cu activitate. *Viile* în genere nu dau loc la plângeri, deși frigul din Maiu a stricat în multe locuri, dar' fiind vița încă neînflorită nu a suferitpagube mari. Tot din cauza răcelii, mana (peronospora) nu s'a ivit aproape nicăiri încă. Mai mult au suferit *pomi* dând frigul peste ei, când erau în floare. Recolta fructelor se prevede a fi sub mijlocie.

Astfel ni-se presintă starea culturilor noastre la sfârșitul de primăvară. Să nădăjduim că ceea-ce a scăpat până acuma de neajunsurile timpului se va desvolta în mod normal și bine.

FOIȚĂ

Distracție în Japonia.

(Vezi ilustrația).

Am avut ocaziune a ne întreținea despre Japonia și locuitorii ei în foiața unui număr anterior. Am arătat acolo unele din obiceiurile lor. Distracțiile ce le oferă europeniilor nu convin totdeauna acestora. De aceea ei caută să se distreze, inventând fel de fel de petreceri, care la noi chiar ar fi privite ca ridicole. Precum la noi se întreprind plimbări cu trăsura, sania etc., așa acolo pentru a fi mai deosebiți de ceilalți fac plimbări în trăsorele cu două roate înaintea cărora nu sunt înhămați cai ci câte doi iaponezi. Așa pleacă câte 10, 20 și mai multe trăsuri de acestea afară din oraș la preumblare. Ilustrațiunea noastră represintă o astfel de excursiune.

ENRICH CASTELNUOVO

NAUFRAGIU

(Urmare și fine).

Scăpând de sub val, mă văzui singur. Instinctul de conservare se dovedi atunci mai puternic în mine decât ori-și-ce sentiment. După-ce zadarnică se dovedi ori-ce încercare a mea de a scăpa pe alții, mă sforțam acum să mă scap pe mine însumi. Prin două mișcări, ajunsei luntrea.

Numai după multe rugăciuni reușii să mă primească.

De aici mă uitam cum corabia, la câteva sute metri departe de noi, se scufunda puțin câte puțin. Era o priveliște, care ne îngheța sângele în vine. La lumina făcliiilor, care ardeau pe corabie ca niște luminări la capul celor-ce trag de moarte, vedeam forme de oameni fugind în sus și în jos. Nenoročićii nu mai găsiseră loc în luntre. Fugiau

Mana viilor sau peronospora și mijloacele contra ei.

(Urmare și fine).

Neștiutorii cred că toată cauza mântului viței ar fi ceața și ploile cu soare, dar' mai cu seamă ceața, fiind-că în urma acestora apare de regulă boala. În realitate acestea sunt numai niște condițiuni prielnice pentru dezvoltarea și lăfșirea manei. Adevărata cauză este o ciupercă mică, care nu se poate distinge cu ochiul liber, numită *Peronospora Viticola* și care în ceea-ce privește dezvoltarea și traiul ei este asemenea muzelei. Ca și această ciupercă așa și *Peronospora* se înmulțește prin sămânțe numite *conidii*, cari fiind foarte mărunte și ușoare sunt duse de vânt în toate părțile. Acelea care au căzut pe frunzele de viță, dacă timpul este umed, incolțesc. Colțul se înfige în lăuntru foii unde se rămurește și formează o împletitură de firșoare cu niște noduri pe ele, prin care sugă suc din foi. Tot din această rețea mai dau alte firșoare, cari ies în afară pe partea de jos a frunzelor viței și formează în virful lor sămânțe (*conidii*) de ale *Peronosporei*. Acestea sunt praful alb prin care se caracterizează mana și care se împrăștie din nou toată vara pentru a înmulți boala. Cât de repede se poate întinde această boală putem se judecăm din împrejurarea, că dela incolțirea conidiilor până la formarea noilor sămânțe, nu trec mai mult de 24 ore. Iși poate ori-cine închipui repezeala, cu care se poate întinde această boală, considerând rodnicia ei în noue sămânțe. Ni-se mai impune întreținea, cum ierneză această ciupercă sau sămânțele ei. Sămânțele despre care am vorbit se formează numai vara; spre toamnă nu se mai desvoltă de acestea, ci altele, care nu es la suprafața foii, ci cresc în lăuntru ei. Ele sunt mai mari ca cele de vară și ierneză în foi, în pământ, pe unde ajung. Primăvara îndată ce s'a încălzit formează sămânța de vară, care, ușoare cum sunt,

ca ești din minte dela un capăt la altul al corăbiei. Unul se atârșase de o funie, al doilea se urcase pe un catarg, un al treilea privia, de pe virful altui catarg, ca un timpit jos, la mormântul de apă.

Scufundarea începea a fi tot mai repede. Lămpile și făcliiile se stîfșeră. Deodată, cu o iuțea ca de săgeată, corabia peri sub apă, stîfșind în jurul ei valuri îngrozitoare. Ele luară și luntrea noastră, care acum se întorcea în jurul osiei sale; lopoțile se rupseră, cârma deasemenea. Căzurăm toți, cu capul înainte, în mare, care se închise deasupra noastră ca un mormânt înfiorător. În desnădejdea mea dădui un strigăt cât mă iertară plumănilor, și...

— Domnule, domnule, zise cineva bătându-mă peste umeri, scoală-te, s'a făcut deja ziua.

*

Iși poate închipui ori-cine bucuria mea și graba cu care alergai sus pe bord, să văd sfântul soare.

sunt duse de vânt pe foile de viță ca se și începă viața distrugătoare, după cum am văzut. Un mijloc de a nimici mana nu avem. Noi o putem numai preîntâmpina, adică a împedea, ca ea să nu se desvoalte pe viță. Aceasta o facem stropind foile și părțile tinere cu o soluțiune, care conține peatră vânăță (sulfat de cupru). Peatra vânăță omoară semințele de peronosporă, așa că nu mai poate încolți. Dacă soluția se află pe toată suprafața frunzei, atunci, dacă se află deja pe ea și semințele de această ciupercă, sau cad pe ea mai târziu, ele îndată ce vin în atingere cu umezeala încolțesc, dar' tot în același timp și tot din cauza umezelii, se topește și peatra vânăță și astfel venind în atingere una cu alta, semințele manei vor fi ucise. De aci putem deduce o mulțime de învățături asupra tratamentului viței de vie cu soluțiunea de peatră vânăță contra peronosporei și anume: ca vița să fie apărată de mană trebuie ca totdeauna foile și părțile tinere să fie îmbrăcate cu o pătură de peatră vânăță; această pătură trebuie de atâtea-ori reînnoită, peste vară, de câte-ori observăm că ea s'a spălat de pe foi etc. prin ploii; în timp secetos va fi nevoie de a stropi mai rar, pe când în timp umed mai des. De aceea numărul stropiturilor în cursul unei veri nu se poate hotărî înainte, ci aceasta depinde de la timp și de la chibzuirea cultivatorului, când anume să stropească, un lucru, care numai experiența îl învață. În tot cazul stropitul se va face cel puțin de două-ori la an. Primul, scurt timp înainte de a înflori vița și a doua stropitură vom da-o când boabele de strugure s'au format deja.

Cunoscând toate acestea, acum să vedem cum se prepară soluțiunea de peatră vânăță pentru stropit, numită pe alocurea și saramură și zamă bordelesă (numire dată după orașul Bordeaux în Franța, renumită pentru vinul ce se cultivă în jurul ei și unde s'a folosit pentru prima-dată stropitul cu soluțiune de peatră vânăță). De obicei saramura se prepară din apă, peatră vânăță și

var. Apa și varul ar fi de prisos presărându-se numai praf de peatră vânăță pe frunze, un lucru prea anevoios pentru a l'împrăștia de-o potrivă și pe toate părțile și nu prea mult în vre-un loc, altfel ar arde foile. Din aceste cauze se topește în apă, prin ceea-ce se poate distribui uniform, ear' varul împedea ca zama să nu fie prea tare și să țină peatra vânăță lipită de foi. Deosebim saramură slabă, care o folosim la început și alta tare, care o folosim după-ce a înflorit vița.

Pentru o saramură slabă luăm la 100 litri (sau kilograme) apă, 1—1½ klgr. peatră vânăță și var gras nestins tot atâta. Pentru o saramură tare, cantitatea de peatră vânăță crește până la 3 klgr. și proporțional și varul. Ea se prepară astfel: presupunând că ne trebuie 100 litri saramură, topim d. e. 1½ klgr. peatră vânăță în 5 litri apă caldicioasă și o turnăm apoi în 90 litri apă curată. Pe de altă parte stingem 1½ klgr. var în apa trebuincioasă și după-ce s'a răcit laptele de var îl turnăm printr'o sită în vasul cu peatra vânăță topită, puțin câte puțin și amestecând tot bine laolaltă. În fine vom adăoga acestui amestec și restul de apă, ce ar mai trebui să împlinească 100 litri. *Nu vom turna nicicând soluțiunea de peatră vânăță peste var, ci totdeauna varul peste peatra vânăță.* Vasele în care se prepară saramura, vor fi totdeauna de lemn.

Dacă observăm, că partea de de-asupra a saramurei este mai vânăță (albastră) decât cea de jos, atunci vom mai adăoga ceva var. Pentru a se lipi mai bine pe frunze, mai putem adăoga saramurei și câte ½—1 klgr. săpun sau zahăr brut (melasă), care vor fi mai întâiu disolvate (topite) în apă.

Stropitul însuși se face cu pulverizatoare (stropitoare) anume construite, care împrăștie saramura în formă de praf mărunt (ceată, fum) și trebuie executat cu multă îngrijire, ca toate părțile viței să fie stropite și uniform (de-opotrivă). Nu este iertat ca zama să curgă de pe frunze, nici să rămână locuri nestropite.

tului. Inima ei era plină de bucuria sfântă ce ni-o face vederea frumosului.

Păreau a uita, că sunt și eu de față. Mă retrăsei în liniște. În jurul lor era strălucire, lumină, raze de soare și eu simțeam cu bucurie, cum aducerea aminte a visului meu urît se împrăștie, pere, puțin câte puțin.

Trad. de I. Russu—Șirianu.

Ț i n e - ' l . .

Zăcea copilul țiganului de vre-o câte-va zile, dar zăcea tare de tot, că se îngălbenise și slăbise, s'eracul, de nu'l mai cunoștea cine îl știa.

Țiganul tot pe lângă el, ba se li făcă una, ba alta, ba se-l ajute să se întoarcă pe culcuș încoace și încolo cum dorea... la toate îl ajuta, în sfârșit; nu se mișca de lângă el.

Pulverizatorul pentru a putea funcționa bine trebuie să-l ținem totdeauna în cea mai mare curățenie. Incheeturile stropitorului se vor unge din când în când cu unt-de-lemn, ca să meargă ușor, ear' saramura când o turnăm în ea o vom strecura totdeauna prin o sită deasă sau o pânză, ca nu cum-va să între petricele în ea, care ar putea strica mecanismul.

DIN LUME

Turburările în Croația continuă. Zilele trecute o ceată de țărani a devastat castelul contelui Erdödy, ruinându-l aproape cu desăvârșire. Disordinele au continuat în mai multe puncte ale Croației. Toate vapoarele societății „Ungaro-Croata”, cari sosesc la coasta croată, sunt silite cu forța de mulțime să dea jos steagul unguresc.

Se afirmă, că se va proclama statariul pentru întreaga Croație și teritoriul Fiumei.

S'a ordonat ca pe toate clădirile publice să se pună și inscripție croată, nu numai maghiară ca până acum.

Arestări de Bulgari Macedoneni. Turcii continuă cu arestările Bulgarilor. Mii și sute de Bulgari din Vilaetul Monastir sunt arestați și încarcerati. Autoritățile au închis un mare număr de școli și de seminarii bulgărești. Toți arestații din Salonic au fost trimiși în Anatolia. La Constantinopol din 12 mii de Bulgari, au rămas numai 6 mii. Restul au emigrat, ori au fost arestați.

Lupte între bande bulgare și Turci. Aproape de Castoria s'a dat o luptă între o bandă de 100 Bulgari și trupele turcești. Toți Bulgarii au fost omorâți. O altă bandă s'a încercat să atace cu dinamită orașul Seres. Au fost uciși 60 de Bulgari. O luptă crâncenă s'a dat aproape de Florina, în pădurea comunei Nevesca. Au căzut 45 insurgenți și numeroși turci.

Acum, cum se întemplantase, băiatul țiganului boala taman așa pe primăvară, când încep pomii a înflori.

Intr'o zi văzându-l țiganul și mai rău, îl întreebă dorind să-i facă ce gusturi o fi fost având:

— Nu vrei tu ceva, ma dancicu tatii?

— Ba vreau, tată, răspuse țiganușul abia putând vorbi.

— Ce vrei, taică?

— Aș mânca struguri.

De unde să-i dea țiganul struguri primăvara?

Dar vrând să-i facă pofta, se nu zică că nu i-a făăut-o, se rugă lui Dumnezeu așa:

— Doamne, doamne, ține-l lungeste boala până or crește strugurii!

Dumitru Stănoescu.

Aici întâlnii pe soții Riani.

— Privim răsăritul soarelui, zise tinera nevestă. Adăoga apoi: Cerul a fost acoperit cu nori, dar' soarele i-a împrăștiat. A, ce minunată este o astfel de călătorie pe mare.

— Cum ai dormit? mă întreba el.

— Rău, îngrozitor. Am visat că vasul nostru s'a scufundat.

— Numai atâta? mă întrerupse nevasta zimbînd.

'I-se vedeau dinții albi.

— A fost înfiorător, răspusei.

— Și noi doi, ce s'a întemplantat cu noi?

— Mai bine să nu vă spun nimic, signora Maria; ce se vă amestec în fericirea D-Voastră cuvinte de groază. Priviți mai bine frumsețile naturii ce se desfășură vederii. Nu-i așa, că sunt uimitori de frumoși munții, ce tot mai tare se apropie!

— Da, ai dreptate!... A, Camillo, cât sunt de fericită.

Și ea își lăsa capul pe umărul bărba-

Pentru femei.

Cum se transportă mai bine peștii destinați pentru mâncare?

Transportul pe telui viu în vase cu apă nu este numai o mare tortură dar suferă foarte mult și carnea lor la gust. Un pește, omorît îndată după- ce a fost prins, suportă un transport cât de mare, chiar și pe o căldură de 12 grade Réaumur, fără ca să se strice sau să piardă din gustul cel bun al cărnii sale, dacă îndată după- ce a fost omorît îl punem 12—48 ore pe gheață și apoi învălindu-l în muschii curat, îl împachetăm într'un coș de papură. Un pește așanumit, viu, transportat în vase cu apă, este prin loviturile ce capătă și lipsa de aer mai mult mort decât cel într'adevăr omorît îndată după- ce a fost prins și împachetat cum am spus mai sus.

Advocatul poporului.

Terminul de abțicere la calfele de meserii este — în lipsă de altă învoială — 15 zile. Cartea de lucru o eliberează pentru orașe căpitanul orașului, ear' pentru provincie prim-petorul. Fără carte de lucru nu este ertat a primi calfa. Numai acela poate căpeta carte de lucru, ca e documentează printr'un atestat din partea autorității industriale că a împlinit anii de ucenicie și a terminat școala industrială și că e primit calfa la industriaș. (Art. de lege XVII. §§. 92, 99, 100, 101 din 1884).

La asigurarea contra grindinei paguba se plătește numai pentru stricăciunea ce de fapt a cauzat grindina cu ocaziunea asigurării. Locurile trebuiesc specificate după hotarul în care se află. (Art. de lege XXXVII. §. 492 din 1875).

PENTRU MESERIAȘI

O vopsea durabilă pentru lemn.

Pentru a face o vopsea durabilă pentru lemn, care e expus intemperiiilor, cum sunt de ex. imprejmuirile cu lați, scânduri etc., luăm ciment de prima calitate și proaspet, nerăsuflat, adecă care a fost păstrat în vase bine închise și îl frecăm pe peatră cu lapte dulce întocmai cum facem și cu vopselile de ulei. Aceasta vopsea va avea consistența (grosimea) vopselei obișnuite de ulei. Lemnul ce este a se vopsi trebuie se fie mai întâiu bine uscat și nu este permis să fie neted pe deasupra, ci aspru (negeluit, ne dat la rindea, tăiat numai cu ferestrăul). Lemnul dat de 2—3 ori cu aceasta nu numai că-l apără contra putrezirei, ci și contra aprinderii.

*

Pentru mănușeri.

Mănușile albe fără lustru, cum sunt cele militărești, se spală mai întâiu în apă

rece cu săpun alb. Bine clătite se pun apoi la uscat întinse pe o sfoară. Când ele sunt uscate de tot, cumpărăm 100 grame talc pulberizat și se amestecă în un litru de apă și se pun mănușile în apa aceea ca să stea câte-va minute. Scoase din această apă sunt strinse între degete pentru a scurge apa ce a rămas în ele, nu trebuie însă de loc stoarse. După aceasta le punem încă odată la uscat la un loc umbros. Dacă după- ce s'au uscat au rămas pe ele talc în praf, este de ajuns a le peria sau scutura pentru a cădea tot talcul.

Medicul casei.

Apă caldă ca mijloc contra tusei.

Pentru oameni slabi și cu deosebire celor bolnavi de pept le poate cășuna mult rău o tuse violentă venită fără veste, obosindu-i și slăbindu-i mult. În astfel de cazuri apa caldă s'a dovedit un mijloc foarte bun contra ei. Ea este de preferat medicamentelor, care se dau de regulă pentru alinaerea tusei, fiind-că nu strică apetitul și stomacul ca acestea. Îndată- ce se ivește un acces de tuse, se ia câte o înghițitură de apă, cât putem suferi de febrinte. Ea potolește tusa și ușurează curățirea de flegmă.

Sarea de bucătărie ca medicament.

Oblojeli [comprese] cu apă sărată sunt foarte recomandabile la aprinderi grave de gât precum și la cataruri de plămâni și alte asemenea boale ale peptului. Băile de apă sărată au fost cunoscute și foarte mult apreciate încă în timpii antici. Bai ferbinți de apă sărată la picioare sunt bune contra suirei sângelui la cap și la friguri provenite din guturariu (catar). Durata lor va fi $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ oră. La scrofule și la toate boalele de oase și încheeturi, băile de apă sărată fac minuni. Pentru copii apa va fi provăzută cu un procent sare, adecă la fie-care 10 litri apă adăugăm 100 grame sare. Pentru oameni mari putem lua mai multă.

PENTRU ECONOMI

Nutrețul verde pentru cai.

Primăvara de multe-ori observăm la cai că perd pofta de mâncare și sunt predispuși la boale. Causa este mai adeseori nutrețul puțin bun, ce l-au consumat în cursul ernoii. În astfel de cazuri un nutreț verde ajută totdeauna mai mult decât ori-ce fel de medicină. El stârnește pofta de mâncare și curăță stomacul, în urma cărora și calul se simte mai bine. Nutrețul verde îl dăm cailor numai ca să înlesnească mistuirea, producând și o variațiune în mâncarea lor și nici decum cu scop ca să înlocuească nutrețul uscat, ceea- ce nici când nu ne va succede. Cantități mai mari de nutreț verde poate produce diareă, în care cas ovăsul ese din corpul calului jumătate nemistuit și dacă e numai veșted și s'a încălzit cauzează

adese-ori boala cea mai periculoasă pentru cai: colici. Bine este ca nutrețul verde și cu deosebire trifoiul și lucerna să o amestecăm cu fân sau pae, dând și din amestecul acesta cailor la început numai câte puțin și numai treptat le vom mări porția. De oare- ce nutrețul verde este puțin hrănit, vom da cailor cari muncesc din greu din el foarte rar și câte puțin, numai pentru gustare și ca medicină pentru curățitul stomacului.

*

Curățirea vaselor pentru lapte.

Curățenia vaselor pentru lapte și a locului unde se păstrează este sufletul unei lăptării, fie cât de modestă. Necurățenia ne produce pe lângă multe supărări și pagube. Pentru a curăți vasele, în care se pune laptele se spală în diferite moduri pentru a îndepărta particulele de lapte, cari repede trec în acreală și astfel ne strică tot. De regulă se pretinde ca vasele să se spele cu apă ferbinte, căreia i-se adaugă ceva sodă și după- ce sau clătit cu apă caldă se pun să se usuce la un loc bine aerisat. De oare- ce însă încălzirea apei recere timp și lemne pentru foc se folosește și numai apă rece, care însă nu curăță vasele cum trebuie. Încercări cu apă rece pentru spălat, căreia s'a adăugat ceva var stins a dat rezultate destul de îndestuitoare. Fiind-că varul are în mai mare grad puterea de a distruge acrelile și a îndepărta necurățeniile ca soda, avem și posibilitatea a curăți vasele pentru lapte și cu apă rece. În acest scop spălăm vasul mai întâiu cu apă de var folosindu-ne de o perie de trestie sau în lipsa ei și numai cu un șomoșag de pae curate, în nici un cas însă de o petecă de pânză sau postav etc. După aceea se clătește vasul cu apă rece și în fine se pune pentru- ca să se usuce la soare într'un loc bine aerisat. Aceeași apă de var se poate folosi mai de multe ori. Întrebuințarea varului la curățirea vaselor pentru lapte nu este ceva nou; nu i-s'a dat însă atențiunea, care merită.

*

Mijloc contra umfării ugerului.

Luăm o găleată cu apă ferbinte, punem în ea o cărămidă înroșită în foc și o așezăm dedesubtul ugerului vacii. Pentru a împedea ca aburii formați să se piardă, acoperim vaca cu o pătură (țol) mai mare. Lăsăm găleata sub vacă până- ce se mai ridică aburi din ea. Repețim aceasta de 2—3 ori pe zi. Putem pune în apă și ceva floare de fân. Pe din lăuntru dăm vacii o zamă de nalbă feartă în apă.

*

Ferți vitele de căldură pera mare.

Vitele mari cornute sunt foarte simțitoare contra arșitei soarelui în orele de amiază și mai ales în zilele calde ale verii. Nu arareori sunt lovite de insolatie (gută) în astfel de călduri. De aceea în zile ferbinți să nu lucrăm cu ele între orele 11 și 2 d. a. Vitelor dela pășuni să le dăm ocaziunea să se poată adăposti la umbră în acest timp. Bine e să aibă și apă de beut din belșug în apropiere.

NOUȚĂȚI

AVIS!

Rugăm pe D-nii abonați vechi și noi să binevoască a ne trimite suma, ce ne datorează, ca și noi la rîndul nostru se putem face față marilor cheltuieli, ce avem cu edarea și redactarea foii noastre.

† **Maria Ghidiu n. Popasu**, soția Prea On. dn. protopop Andreiu Ghidiu din Caransebeș, a încetat Marți seara din viață în spitalul civil din Sibiu, unde se supuse înainte cu 10 zile unei grele operațiuni. Rămășițele pămîntești ale decedatei au fost transportate la Caransebeș, unde au fost înmormîntate cu mare pompă. Transmitem întristatului soț și familiei sale sincerile noastre condolențe.

Inaugurarea monumentului Bratianu. Dumineca trecută s'a făcut la București cu mare solemnitate inaugurarea monumentului ridicat întru memoria nemuritorului Ioan C. Bratianu, marele patriot român.

Ajutoare pentru ucenicii de meseriași. La Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români din Brașov, sunt de împărțit ajutoare pentru ucenicii aplicați în Brașov. Petițiile însoțite de contractele cu măiestri, carte de botez și atestate de sărăcie, se vor înainta comitetului până la 25 Iunie a. c.

O nouă reuniune de femei în Brașov. Femeile aparținătoare parohiei dela biserica gr.-or. a „Săntei Adormiri” din Brașovul-vechiu, în adunarea lor generală ținută în Dumineca trecută, 11 Maiu v., au decis înființarea unei reuniuni „pentru ajutorarea și înfrumusețarea bisericii”. Statutele s'au cetit și aprobat de către adunarea generală, și în curînd se vor așterne și Consistoriului spre aprobare.

Concursul internațional de șah, ce a avut loc în Viena, s'a încheiat în 25 Maiu n. c. Intre învingători este și un Român, dl. G. Marcu, fiul parochului gr.-or. I. Marcu din Cuciurmare, în Bucovina. Dl. Marcu a câștigat premiul al treilea în sumă de 1150 coroane.

Contele de Flandra, fratele regelui Belgiei, a înebunit, după-cum se scrie din Paris. Agenții poliției l'au găsit noaptea, pe jumătate gol, întins pe o bancă din grădina publică. L'au ridicat și l'au dus la poliție unde l'au recunoscut. L'au dus apoi la palatul lui, unde medicii îi dau îngrijiri.

Sinucidere dublă în Brașov. Proprietarul tutungeriei din strada vămii, Wilhelm Wächter, s'a sinucis Lunea trecută prin strangulare; alături de dînsul se găsea corpul unei fete de asemenea strangulată, amanta lui. Cadavrele au fost transportate la spital. Cauzele sinuciderilor se crede a fi dragostea.

Nuntă cu sfârșit tragic. Săptămîna trecută căsătorindu-se fiica oficerului artilerist Salomon dela garnizoana din Arras (Francia), în cursul ospetului s'a răsturnat o lampă cu petroleu și a aprins sala. Trei femei și o fată au murit în urma arsurilor, ear' alți 27 nuntași au fost foarte grav răniți.

»Insoțirea neguțătorilor de ouă în Budapesta» este numele unei firme ce neguțatorii de ouă din capitală au înființat săptămîna trecută după modelul celor de pe piețele Berlinului și Vienei. Scopul însoțirii e a lăți negoșul cu ouă în raport cu consumația internă și externă, statorirea corăspunzătoare a unor norme și mai ales orientarea exactă asupra producțiunii din patrie. Pentru acestea societatea va ținea săptămînal două ședințe, și dacă s'ar ivi unele neajunsuri în comerț, cari s'ar putea delătura pe basă legală, se va cere intervenția autorităților. Pentru neînțelegerile ce s'ar naște între membri, se va institui un juriu, la a căror hotărîri trebuie să se supună fiecare membru. Averele însoțirii va consta din taxa de înscriere, care e de 20 cor., taxa de membru care e de 2 cor. lunar și din dăruiri benevole. În adunarea de constituire ținută la 29 Maiu s'au înscris ca membrii 15 neguțători.

Operațiune la un orb. La institutul de boale de ochi din Glasgow s'a făcut acum de curînd o operațiune foarte interesantă și deplin succesă. S'a operat adevărat ochii unui om de treizeci ani, născut orb, care acum vede perfect. Primul obiect ce a văzut pacientul după operațiune, a fost obrazul medicului, de care se mira minune, neștiind ce e. Când medicul a început să-i vorbească, nu știa de unde-i vin sunurile și numai astfel a putut ajunge la cunoștința că vede o față de om, că a pipăit gura medicului, apoi a sa. S'au făcut cu orbul vindecate multe experimente interesante. Intre acestea, arătându-i-se diferite culori, de culoarea galbenă i-s'a făcut rău, cea roșie însă l'a dispus la mare veselie, etc.

În atențiunea păpușarilor. Camera de comerț și industrie din Brașov comunică, că ministrul r. u. de honvezi are de gând să facă o comandă de 14.005 părechi de »boconci» și 10.665 de încălțăminte ușoare la micii industriași din patrie. Prețul unei părechi de »boconci» este fixat la 10 cor. 23 bani, ear pentru o păreche de încălțăminte ușoare la 8 coroane 68 bani. Detaliile referitoare la oferte ministrul de comerț le va publica în curînd prin camelele de comerț.

Atentat contra unui tren. În noaptea din 27 spre 28 Maiu n. niște oameni au pus la kilometrul 105 (între Caransebeș și Orșova) bolovani înaintea trenului accelerat ce mergea la Orșova. Trenul s'a și lovit de bolovani și locomotiva s'a stricat rău. Alt accident nu s'a întîmplat, pentru-că locomotiva a svîrlit bolovani la o parte. S'a pornit cercetare, dar' până acum fără rezultat.

Furt cu spargere la banca »Nera». Făptuitori necunoscuți au pîtruns în 27 Maiu n. pe fereastră în edificiul institutului român de credit »Nera» din Bozovici (com. Caraș-Severin), au spart cassa de fer și au furat de acolo 10.000 cor. bani gata. Nu se știe cine au fost făptuitorii. S'a pornit cercetare.

Uciderea unui agitator socialist. Se scrie din Oradea, că în hotarul comunei Tinca s'a găsit cadavrul lui Dimitrie Hulbert, cunoscut ca agitator socialist. Se dă cu socoteala, că ar fi la mijloc un act de răsbunare, căci lui Hulbert i-s'a aruncat un laț în grumazi și a fost gătit.

Cazan cu petroleu explodată. Vineri s'a întîmplat o exploziune la fabrica de petrol din Budapesta a societății ungare industriale pe acțiuni. Un muncitor a fost omorît, mulți alții răniți. Clădirea în care era instalat cazanul, a sburat în aer. Paguba e mare. Focul care a izbucnit a fost localizat.

Preot în fruntea unei bande de falsificatori de banni. De mult timp erau în circulație în comitatul Caraș-Severin monede false de 5 cor. Gendarmeria pornind cercetare a constatat, că capul bandei de falsificatori este preotul gr.-or. Simeon Mitrofan din Rachitova (îngă Oravița). Mitrofan a fost arestat în 24 Maiu n., când chiar voia să se scape de o monedă falsă de 5 cor. Gendarmii au mai aflat la el 15 monede false de 5 cor. Deși preotul a negat totul, a fost transportat la Timișoara, unde să află arestat.

Socialist tăciunar. Cetim în »T. P.» Din Chișineu ni-se scrie despre isprăvurile unui conducător socialist devenit tăciunar. George Braje, așa-l chiamă pe socialistul ăsta, sfîdindu-se Duminecă cu nevastă-sa a părăsit casa, apoi s'a întors din nou, a încuiat ușile dela casă și a aprins-o. Nevasta și cei doi copii nu știau nimic de foc, și numai strigătele vecinilor îi făcură să bage de seamă. Oamenii au spart cu săcurile ușile, și au mîntuit nevasta și copiii. În învîlmășala mare se perduse un copil prin mulțime. Mama, crezînd că a rămas în casă, voia să se arunce în flăcări, dar o preveni un june cu numele Czeiler, care a intrat prin fereastră. S'a întors, firește, cu mînilor goale. În curînd s'a găsit apoi și copilul. De urmele lui Braje nu s'au putut încă da.

Somn de douăzeci de ani. Margareta Boiendat din Paris, când a fost în etate de 22 ani, în urma unei spaimi mari, acum 20 de ani, a leșinat și de atunci a tot dormit. Ea a fost nutrită pe cale artificială. Zilele acestea s'a trezit și la întrebările ce i-s'au pus, a răspuns numai cu da sau nu. Apoi au început să o părăsească repede puterile și înainte de asta cu 10 zile a repausat.

Notar arestat. Notarul Carol I. Reich din Poiana-mărului, care deja de doi ani e suspendat pentru neapținut în oficiu, în zilele acestea a fost deținut de către judecătoria din Zărnești, pentru excrocherii și falsificări de documente.

CURSUL MONETELOR

Galbinul	11 33
Napoleon d'or (20 franci) aur	19 06
20 Marce germane aur	23 42
Bilete germ. 100 Mărci	117 15
„ franceze 100 franci	95 20
„ române 100 lei	91 60

Prețul făinei din 4 Iunie n. 1903.

Per 50 kgr.

0	1	2	3	4	5
12 40	12 10	11 80	11 50	11 30	11 --
6	7	7 1/2	8	Tărățe	
10 40	9 80	8 80	5 70	4 --	

Calendarul vechiu și nou al săptămânii.

Duminea Rosaliilor.

Dum.	25 (+) <i>Pog. S. Duh</i>	7 Robert
Luni	26 (+) <i>Muc. Teodosiu</i>	8 Medardus
Marti	27 M. Terapont	9 Primus
Merc.	28 Cuv. P. Nichita	10 Margareta
Joi	29 Cuv. M. Teodosiu	11 (+) Joia v.
Vineri	30 Muc. Isachie	12 Ioan
Samb.	31 M. Ernil	13 Tobias

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 11—17 Iunie n. 1903.

Joi	12 Gialacuta, Jibeu.
Vineri	13 Cluj, Prostea-mare, Almacherec.
Sâmbătă	14 Săniște, Silvașul de-sus.
Duminea	15 Orhei. Gherghio-S. Miclêus. Cincul-mare. M. Oșorheiu. Odorheiu-săcuesc.
Luni	
Marti	
Mercuri	17 Băg on,

„Biblioteca „Bunul Econom“.

Au eșit de sub tipar până acum broșurile:

1. Nutrețurile ieboase, cositurile, (fênaele), prepararea fênelui și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sămênța plantelor agricole și sêmênatul lor.
4. Îngrijirea plantelor agricole în cursul vegetațiunii și recolta cerealelor.
5. Creșterea, nutrirea și îngrijirea animalelor domestice (Zootechnia generală).
6. Cunoașterea pământurilor agricole (Agrologia).
7. Agricultură generală (Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de măruntit pământul).
8. Îngrășămintele (gunoarea pământurilor) și irigațiunile (udarea pământurilor).
- 9—10. Prăsirea paserilor de casă (galițe, hoare). Gâinile, curcile, găinușele (biblicele), găștele, rațele, porumbii (porumbeii).
11. Cultura cerealelor. (Grâuul, sêcara, orzul, ovêsul, meiul, hrișca, cncuruzul (porumbul).
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa, rapîța, fasolea, linteaz mazărea, și cultura lor.
13. Economia cailor, vitelor mari cunute și bivotilor.

Prețul unei broșuri este 30 fileri (pentru România 50 bani).

Se pot comanda la administrația „Bunul Econom“, la librăria W. Krafft în Sibiu, la administrația „Tribuna Poporului“ în Arad și la librăria Archidieceșană în Sibiu.

Revênzătorilor se dă rabat potrivit.

Prim-colaborator: **Const. P. Barcianu.**
Redactor-responsabil: **Aurel P. Barcianu.**

Se caută un băiat de prăvălie

pentru neguțatorie de manufactură cu 2—3 clase gimnășiale sau reale, care cunoaște și cel puțin o limbă străină.

A se adresa la

Ioan Lazaroiu,
comerciant
Orăștie (Szászváros).

La „Pannonia“ cafenea și restaurațiune din Orăștie.

In casele unde să află Pretura și Casteria se găseso beuturi și mâncări bune și ieftine.

„Minerva“,
institut tipografic, societate pe acții
Orăștie — Szászváros.
Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

Sîndilă horjită și nehorjită
precum și
Prăștilă de toată mărimea
din lemn alb și fără noduri
se găsește în ori-ce cantitate
cu prețuri foarte moderate la
Nicolae Filimon lui Vasilie în Vinerea
(192) u. p. Alkenyér. 2—6

Care este coasa cea mai bună?

se întreabă mulțimea de economi, cari au încercat multe feluri de coase și adesea s'au înșelat. La aceasta răspundem din convingere: *Coasa cea mai bună de pe lume este Coasa de oțel numită „BUR“, cu marca „Bur“ căldreț,* care e făcută din cele mai nobile metale, mai ales din oțel de argint și fiind de două-ori călită întrece orice altă coasă. — *Ușurătutea, durabilitatea și ușerimea de tăiere a acestei coase sunt nimitoare.* Adresa de comandă este pentru întreg teritoriul Europei și Americii:

(154) **Winkler és Grauer, Kőbánya 20 sz.** 20—20

Prețurile coasei de oțel Bur: 65 cm. lungime fl. 1'—, 70 cm. lungime fl. 1'05, 75 cm. lungime fl. 1'10, 80 cm. lungime fl. 1'15, 85 " " " 1'20, 90 " " " 1'30, 95 " " " 1'35, 100 " " " 1'40.

La comanda de 10 bucăți pe lângă că plătește porto postal, trimit și o coasă gratuit. Fiecare coasă, care nu corêspunde, fabrica o schimbă cu alta nouă pe speșele proprii. Să știe însă din experiență, că nici într'o mie nu se află una rea. — *Deosebit! Nicovală și ciocan, pãrechea 95 cr. — Nou! Cute, bucata 25 cr. Pcatră de Ammergau 15 cr. — Preț-curent ilustrat gratuit și franco! — Verigi de strins coasa 20 cr.*

AVIS

Băile (scălzile) de sare și iod din Mercurea
(Erdély Szerdahely Sossfürdő)

adaptate și provêzute cu edificii și vile din nou zidite se vor deschide

Duminea în 7 Iunie 1903.
24 Maiu

Oaspeților le stă la dispoziție trenul, care se oprește zilnic la stațiunea proprie a băilor la orele 3, 9 și 11 a m. 5, 6 și 8 1/2 p. m. Din Mercurea-oraș Omnibusul pleacă la băi regulat la orele 6 și 11 a. m. 2 și 5 1/2 p. m.

Odăi de locuit se închiriază cu prețuri moderate și stau la dispoziția oaspeților atât în edificiile vechi cât și cele noue; mobilate sau nemobilate, după dorință.

Restaurantul se află în una din vilele cele noue arangiat anume spre acest scop; în el se servește mâncări și beuturi alese, pe lângă serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa apei despre conținutul excelentelor substanțe ale apei cât și alte informațiuni se pot cere dela subscrisul.

ILIE FLOAȘIU,
arêndator
MERCUREA
(Reusmarkt, Serdahely).

(194) 1—3

„IDEAL“ institut tipografic și librărie
In Hunedoara (Vajda-Hunyad).
Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

Cel mai mare deposit de ciasornice,
 giuvaeruri și obiecte de aur și argint în
Transilvania
 (144) la 11-26
Iulius Erős
 în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 3
 (Palatul Transilvania).

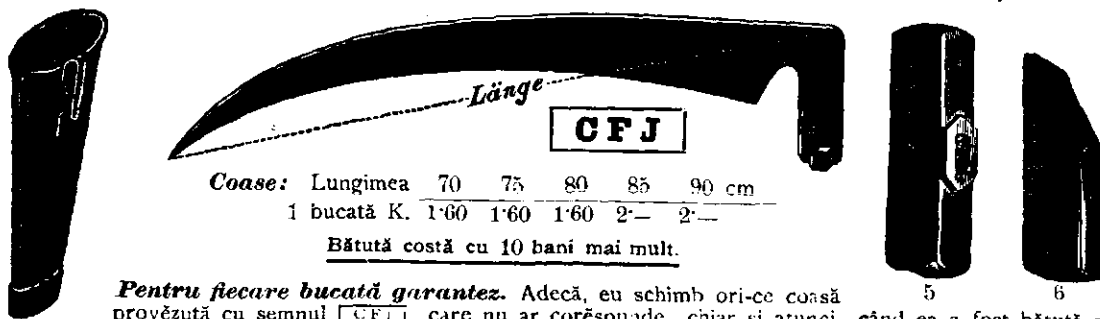

Tot felul de ciasornice, giuvaeruri de aur și argint, podoabe bisericesti etc
 Toate obiectele bine și frumos lucrate, ieftine, cu prețuri fixe.

Serviciu prompt și conștientios.

La cerere se trimite preț curent bogat ilustrat.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm
 1 bucată K. 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—
Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ**, care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra!

Nicovale, forma, fig. 2 3
 1 bucată K. —'96 —'86
Nicovalele și ciocanele să vând pe lângă **garanție pentru fiecare bucată.** Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.
Verigi de coase, Fig. 3 13 15
 pentru înțepenirea coasei. Dimensiunile $\frac{44}{41}$ $\frac{39}{41}$ $\frac{39}{33}$ $\frac{40}{42}$ mm. șmalțoite pe dinlăuntru și pe dinafară
 1 bucată K. —'24 —'24 —'30 —'40 1 bucată K. —'40.
Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Îndeosebi recomand: *Cuțile americane* 1 bucată K. —'40.
Cuți de Bergamo vincte-inchise, cu semnul CFJ 1 bucată K. —'80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn K. —'44. — Toporiști pentru coase de holde (model introdus de Iulius Teutsch) 1 bucată K. —'90.
Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. K. 1'30.

Brice de Solingen. Garantate dela K. 1'20 în sus.

(141) **Bricege de Solingen** pentru atârnat. Lungimea întreagă: 8 9 $\frac{1}{2}$ 11 ctm. 22-52
 1 bucată K. —'34 —'44 —'50

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

vindecă și înviează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune rării, că acest aparat (190) de 20

e a se da imprevindecă boale vechi de ani. 4—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșciori de inimă, asma, auzul greu, sgârșciori de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, ulul în fat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normă a medicului se vindecă prin el ctreitate. În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu multămire învenținea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde o i-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a profa aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja eftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vnzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

„AGRICOLA“

însoțire economică de magazin și anticipații
 (143) și-a început activitatea 8-26
 în piața din

HUNEDOARA.

Cancelaria însoțirii se află în piață: casele Doamnei vęd. POPOVICI.
Magazinul însoț. se află în piață: casele MÁTYÁSFFY.
Însoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovės, țărițe, etc.
Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvaericeale).
Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courente.
Primește depuneri spre fructificare cu 6%.
Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.
Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.
Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vnzare: Str. Andrásy 23.

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

(139)

22-52

Editor-proprietar Aurel P. Barclanu.

Tip. Institutului tipografic „Minerva“ în Oraștic.